

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

MESTNA OBČINA MARIBOR

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM.

Vsebinska:

- [novice mreže NVO za zdravje in ostale novice](#)
- [zanimive novice s področja zdravja in okolja po svetu](#)
- [napovednik dogodkov na področju zdravja in okolja](#)
- [razpisi na področju zdravja in okolja](#)

NOVICE MREŽE NVO ZA ZDRAVJE IN OSTALE NOVICE

• [Civilna družba poziva Evropsko komisijo, da se zavzame za danski načrt nadzora nad tobakom – podpora Slovenske zveze za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo](#)

Dansko združenje za boj proti raku, ki so ga podprli Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo, drugi člani ENSP in druge javne zdravstvene organizacije, je poslalo pismo Evropski komisiji, danskim evropskim poslancem in danskemu ministru za zdravje.

Namen je podpreti danski načrt za nadzor tobaka, pa tudi pravico posameznih držav članic, da svoje otroke in mlade zaščitijo pred rabo tobaka.

Dansko združenje za boj proti raku in organizacije podpisnice spodbujajo komisijo, naj podpre danski predlog in še naprej omogoča direktivi tobačnih izdelkov pot za nadaljnjo ambiciozno politiko nadzora nad tobakom v Evropi, da bo lahko ščitila zdravje sedanjih in prihodnjih generacij.

• [Več kot 100 organizacij poziva Mednarodno avtomobilistično zvezo \(FIA\), da odpravi sponzorstvo tobačne industrije – podpora Slovenske zveze za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo](#)

Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo je ena od 101 organizacij iz 36 držav, ki so pod okriljem organizacije STOP (Stopping Tobacco organizations and Products – organizacija, ki se zavzema za konec delovanja tobačne industrije in tobačnih proizvodov) Mednarodni avtomobilistični zvezi poslale poziv, da opusti oglaševanje in sponzorstvo tobačne industrije.

Pismo navaja nove raziskave, ki ugotavljajo, da sta organizaciji Philip Morris International in British American Tobacco v letu 2019 porabili skoraj 100 milijonov dolarjev, v sezoni 2020 pa bosta porabili 115 milijonov dolarjev – vse z namenom doseči 500 milijonov svetovnih oboževalcev Formule 1.

Mary Assunta iz Globalnega centra za dobro upravljanje v tobačnem nadzoru (GGTC - Global Center for Good Governance in Tobacco Control), partnerica organizacije STOP, je dejala: "Javno nagovarjamo FIA - tega problema ne more nenehno ignorirati. Medtem ko se je zavezala, da bo področje tobaka izločila iz svojih dejavnosti, omogoča vedno večjo financiranje tobačne industrije. FIA ne more trditi, da je regulator, če ne more nadzorovati svojih dirk in se izogiba odgovornosti z izgovori. FIA prosimo, da od Formule 1 zahteva, da opusti sodelovanje s tobačno industrijo.

• [Sporočilo SZO za odpravo raka materničnega vratu](#)

• [19. Festival nevladnih organizacij LUPA 2020](#)

V četrtek 10.9.2020 je od 10.00 do 18.00 ure na Bregu v Ljubljani potekal devetnajsti Festival nevladnih organizacij LUPA. Festivala se je zaradi ohranjanja varnostne razdalje letos lahko udeležilo zgolj 50 organizacij (1 stojnica, 1 predstavnik). Zaradi zagotavljanja še dodatne varnosti so organizacije razdelili na dopoldanski in popoldanski čas. Poleg stojnic, ki so se predstavljale, se je na zunanem prizorišču na Novem trgu odvijal program z gibalnim in glasbenim programom, ozaveščevalnim kolesarjenjem ter predavanji.

• [Svetovni dan fetalnega alkoholnega sindroma \(FASD\)](#)

Vsako leto 9. septembra obeležujemo »Dan fetalnega alkoholnega sindroma«. Splošno znano dejstvo je, da pitje alkohola med nosečnostjo predstavlja znan dejavnik tveganja za morebitne motnje v razvoju otroka, pred in po njegovem rojstvu. Tudi najnovije raziskave kažejo, da na otrokovo zdravje in na naslednje generacije vplivajo tudi očetove pивske navade. Zato je najvarneje, da se bodoča starša že v načrtovanju nosečnosti izogibata pitju alkohola.

• [Dan brez alkohola](#)

V dneh od 16. 9. do 22. 9. 2020 so v okviru projekta SOPA potekali »Dnevi brez alkohola«. V tem terminu so predstavniki NIJZ v 8 različnih regijah po Sloveniji javnosti predstavili njihove aktivnosti ter se pogovarjali o zdravih življenjskih izbiraх.

Obiskovalci so tako lahko dobili informacije o delu NIJZ, o posledicah čezmernega pitja, o problematiki pitja v slovenski družbi ter dobili nov pogled na zdrave alternative in na to kako vzpostaviti odgovoren odnos do pitja alkohola.

• [Evropski teden mobilnosti](#)

Tudi letos je Evropski teden mobilnosti potekal od 16. do 22. septembra. »Evropski dan brez avtomobila« so prvič organizirali v Franciji leta 1998, zamišljen je bil kot priložnost, s katero mesta lahko izrazijo oz. pokažejo svoja prizadevanja za varstvo okolja. Vsakega 22. septembra lokalne skupnosti dobijo priložnost, v okviru katere lahko predstavijo svoja mestna središča z drugačnega zornega kota in izvedejo ključne dejavnosti, ki so namenjene omejevanju avtomobilskega prometa na določenih območjih, ozaveščanju prebivalcev ter spodbujanju trajnostnih oblik transporta.

• [Dogodek "Jutrniček"](#)

V torek 22. septembra se je Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo v sklopu projekta ZDRAVO NA ZABAVO za promocijo zdravega življenjskega sloga in opuščanje škodljivih razvad, v sodelovanju z Mariborsko kolesarsko mrežo na Trgu Svobode v Mariboru udeležila obeleževanja »Evropskega tedna mobilnosti«. Obenem se je organizacija odločila pokloniti in obeležiti prihajajoči (prvi po vrsti) Slovenski dan športa, ki je za promocijo tega dne izbral slogan »Šport je zakon«.

Na stojnici so si tako mimoidoči lahko postregli z zdravim slovenskim zajtrkom in izvajali vadbo joga pod vodstvom vaditeljice.

Projekt je sofinanciran s strani Ministrstva za zdravje RS.

• [Mladinski izobraževalni tabor na proble matiko kajenja](#)

Mladinsko združenje za alkoholno politiko in tobak organizira mladinski izobraževalni tabor s programom »Opuščanja kajenja za mlade in osveščanje o škodljivosti okolja«, ki se bo odvil v Mariborski koči med 3. – 4.10.2020. Program se bo odvijal v obliki gibalnega pohoda, predavanj, delavnic in družabnih iger. Udeležba otrok oz. mladostnikov je brezplačna (prevoz z žilnico, topel obrok, prenočišče z zajtrkom). Aktivnost sofinancira Mestna občina Maribor.

Vabilo na mladinski tabor in vse podrobnosti najdete v vabilu [tukaj](#).

• [Udeležbe na "webinariih" \(spletni seminarji\):](#)

Webinar: [Endgame Policy: Tobacco-Free Generation](#), 13. avgust

Ameriška organizacija ASH (Ukrepi za kajenje in zdravje - Action on smoking and health) želi s projektom Sončni zahod spodbuditi iskanje načinov za prenehanje proizvodnje, trženje in prodaje tobačnih izdelkov. Projekt se zavzema za postopno prepoved prodaje izdelkov gorljivega tobaka.

Webinar: [Who pays for hope? Treating Cancer Early](#), 9. september

Čeprav je rak visoko na političnem dnevnem redu, je za številna vprašanja glede oskrbe raka še vedno potreben širok dialog z zainteresiranimi stranmi, ki bi uravnotežil prednosti in slabosti, da bi lahko skupaj učinkovito ukrepali. Oskrba ljudi, preventiva in ozaveščanje o raku ostaja prednostna naloga zdravstva v Evropi. Na razpravi je bila prisotna razprava o uporabi novih onkoloških zdravil. Napredek je bil dosežen pri novih načinih zdravljenja raka, pri katerih se umrljivost obolelih zmanjšuje, vendar se veliko novih onkoloških zdravil proučuje šele v pozni metastatski fazi bolezni. Izziv je torej: ali bi morali ta zdravila uporabljati v zgodnejših fazah zdravljenja, pa čeprav je mogoč kirurški poseg ali pogosto zdravljenje s kemoterapijo?

Webinar: [Tobacco Control Talks](#), 14. september

Nekdanji avstralski minister za zdravje in oskrbo skupnosti, profesor Michael Moore, je razpravjal o taktikah, ki jih tobačne družbe uporabljajo za ogrožanje Okvirne konvencije Svetovne zdravstvene organizacije o nadzoru tobaka. Profesor Moore je tudi predstavil strategije tobačne industrije za nadaljnjo prodajo smrtonosnih izdelkov, zlasti e-cigaret.

Poudaril je kritičnost iskanja in negovanja vplivnih poznanstev, ki lahko ogromno pomagajo organizacijam in entitetam za tobačni nadzor. Izpostavil je tudi prepričanje, da tisti, ki se borijo za boljši tobačni nadzor, nikoli ne smejo odnehati, se nikoli ne smejo vdati in morajo poslanstvo tobačnega nadzora vedno nadaljevati.

Konferenca: [Promocija reproduktivnega zdravja: pregled in izzivi UP FVZ](#), 17. september
Za zdrave posameznika je zelo pomembno že samo obdobje nosečnosti. Pri tem je potrebno usmerjati pozornost na psiho-fizično zdravje nosečnice in v povezavi s tem tudi na zavedanje o škodljivih faktorjih med katerimi sodi tudi uživanje različnih psiho-aktivnih substanc.

Konferenca: [SRNT-E Annual Conference](#), 17. – 18. september
Razprava webinarja se je večino časa nanašala na aktualna vprašanja problematike uporabe e-cigaret. Med drugim se je razpravljalo o uporabi različnih arom, ki jih uporabljajo uporabniki le-teh, še posebej mladi. Na podlagi večih študij, ki so bile prezentirane na samem webinarju, se je izkazalo, da imajo mladi uporabniki najraje tiste e-tekočine, ki imajo dober »okus« (ponavadi so to sadni okusi). Hkrati se je izkazalo, da:

- So tisti, ki uporabljajo aromatizirane produkte – bolj naklonjeni k temu, da bodo z uporabo e-cigaret (vapingom) nadaljevali
- Arome so pomembne za začetek in nadaljevanje vapinga
- Kvalitativni dokazi kažejo zanimanje in uživanje v »okusih« arom
- Skupina z najbolj tveganim uživanjem nikotina (vaping in kajenje) je imela tudi višjo stopnjo invalidnosti in tvegano uživanje alkohola. Bili so tudi iz skupin z nižjim socialno-ekonomskim statusom.
- Mladostništvo je pomemben čas za podporo dolgoročnemu opuščanju kajenja

Konferenca: [Zdravje delovno aktivne populacije: Stres in z njim povezani stresorji med slovenskimi policisti](#), 18. september
Raziskava o zdravju policistov Fakultete za vede o zdravju je pokazala visoke nivoje stresa in posttravmatske stresne motnje med slovenskimi policisti. Raziskava 262 slovenskih policistov razkriva, da so najbolj pogosti stresorji izmensko delo in nadure, administrativno delo in pomanjkanje časa za fizično aktivnost. Zaradi službenih obveznosti 26,5% policistov zaznava visoke ravni stresa in 38,8% policistov zaznava nizke nivoje stresa. Prevalentnost posttravmatske stresne motnje je 20,1%. Programi za delovno mesto, ki promovirajo zdravje in dobro počutje naših policistov, so pomembni. Potrebna bi bila reorganizacija delovnega časa, še posebej za policiste, ki potrebujejo več časa za prevoz v službo.

Konferenca: [Zdravje delovno aktivne populacije: Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije \(IKT\) na področju zdravja delovno aktivne populacije](#), 18. september

1. VešKajJeš aplikacija
Zveza potrošnikov Slovenije je na webinarju predstavila aplikacijo VešKajJeš kot enega izmed svojih projektov za doseganje oz. podporo zdravemu načinu življenja med prebivalci Republike Slovenije. Inštitut za nutricionistiko, Inštitut »Jožef Stefan« je v sodelovanju z Zvezo potrošnikov Slovenije v okviru programa »Inovativne rešitve za informirane odločitve«, sofinanciralo pa jo je tudi ministrstvo za zdravje, razvilo aplikacijo VešKajJeš. Namen - podpora potrošnikom pri spremljanju in vrednotenju podatkov o sestavi hrane kot orodje za spodbujanje zdrave izbire. Aplikacija deluje tako, da je povezana s široko podatkovno bazo, v kateri so shranjeni podatki o sestavi posameznega predpakiranega živila. Potrošnik na ta način v trgovini ali doma s fotoaparatom pametne naprave odčita črtno kodo s posameznega živila, aplikacija pa mu v istem trenutku prikaže hranilno vrednost in sestavo živila, ki je podprta celo v obliki prehranskega semaforja.

2. Astma (Uporaba IKT na področju bolezni astme)

Astma je kronična respiratorna bolezen za katero na svetu bolega od 235 – 334 milijonov ljudi. Kljub učinkovitemu zdravljenju, ki obstaja že desetletja, ima večina bolnikov z astmo še vedno nenadzorovane simptome. Najpogostejše težave, ki se pojavljajo pri bolnikih z astmo so nepravilen prijem inhalatorja, nepravilna uporaba samega inhalatorja in s tem zmanjšana absorpcija zdravila.

Ugotovljena dejstva:

- 55% odraslih z astmo se nauči prepoznati zgodnje simptome astme
- le 47% jih dobi navodila za spremembo okolja
- le 33% jih je kdaj prejelo izobraževalni načrt za zdravljenje astme

Mnogi zdravstveni delavci izobraževanju in spopadanju bolnikov samih z astmo, ne posvečajo dovolj pozornosti.

Pri reševanju slednjega omenjenega problema bi si pacienti lahko pomagali z uporabo pametnih aplikacij, ki jim omogočajo spremljanje in obvladovanje bolezni in pri njenem izobraževanju. Poleg aplikacij bi bolniki lahko uporabljali tudi imenovane pametne inhalatorje, ki bi izboljšali bolnikovo kakovost življenja in posledično omejili prekomerno uporabo zdravstvene oskrbe. Veliko pacientov je po do sedaj zabeleženih podatkih izrazilo željo po uporabi takšnih pametnih rešitev.

Potencial aplikacij za izboljšanje samoupravljanja astme se med aplikacijami zelo razlikuje. Zato bi morali zdravniki in astmatiki natančno analizirati reference in primernost posamezne aplikacije, preden se odločijo, katero aplikacijo bodo priporočili ali uporabili. Poleg tega trenutno dostopne aplikacije za astmo žal ne izkoriščajo vseh prednosti današnje tehnologije.

Zlasti mobilne aplikacije bi lahko zagotovile poceni in klinično učinkovite ukrepe za zdravljenje astme. So sorazmerno stroškovno učinkoviti in lahko pomembno vplivajo na izboljšanje kroničnih bolezni in zdravja ljudi.

IKT lahko izboljšajo napredek pri bolezni astme, njen nadzor in kakovost življenja astmatikov.

Več informacij lahko najdete [tukaj](#).

3. SLOfit (bivši športnovzgojni karton)

SLOfit je sistem v katerem so zbrani podatki športno-vzgojnega kartona (v nadaljevanju ŠVK) vsakega posameznika oz. šolarja, dijaka. ŠVK predstavlja zbirko nacionalnih podatkov, ki jo mora voditi vsaka posamezna šola v Republiki Sloveniji (šolska zakonodaja). Vsako leto šole opravljajo meritve posameznikov v naslednjih treh kategorijah: telesne mere, z zdravjem povezan fitness, z gibalno učinkovitostjo povezan fitness. Posameznik lahko do podatkov meritev dostopa preko uporabe aplikacije Moj SLOfit, katero sestavljajo prav ŠVK ter drugi poročilni sistemi SLOfit. Moj SLOfit omogoča dostop do podatkov ne le posamezniku, temveč tudi npr. njegovemu zdravniku, trenerju, sorodniku ali kateri drugi (ne)pooblaščenici osebi. Bistvo omenjene aplikacije je v spremljanju telesnega fitnesa posameznika o njegovem gibalnem in telesnem razvoju.

Webinar: [WHO Civil Society Working on NCDs- Exposing Industry Interference and Conflict of Interest Before and During COVID-19](#), 18. september

Za spremembo zdravstvenega stanja populacije je pomembno sodelovanje različnih deležnikov in področij v državi. S pomočjo izvajanja mehanizmov človekovih pravic lahko zmanjšamo boleznin, saj preventivno zaščitimo uporabnike določenih produktov, ki vplivajo na zdravje. Med te spada fizična aktivnost, način prehranjevanja, uživanje alkohola (eden vodilnih vzrokov za nasilje), kajenje, ki so glavni povzročitelji nenalezljivih kroničnih bolezni. Že sama prepoved oglaševanja in trženja lahko k temu veliko pripomore, a za to je odgovorna tudi politika, ki bi morala omejiti industrije, ki škodijo zdravju. Pomembna je civilna družba, ki lahko zmanjša krizo ljudi in tako poveča njihovo zdravstvene razmere. Pomembno je, da se začne reševati življenja! Vlada pa mora prevzeti odgovornost in zaščititi ljudi.

Webinar: [ASH: Using Cessation and an International Treaty to Strengthen the Health of DC Residents](#),

22.september Enake možnosti za vse na področju dostopnosti do informacij in enake zdravstvene oskrbe za vse.

Webinar: [Alcohol and Cancer](#), 22. september

Svetovna zdravstvena organizacija uvršča alkoholne pijače med najbolj nevarne povzročitelje bolezni raka. Škodljiva poraba alkohola je drugi največji povzročitelj bolezni raka. Tveganje za bolezni raka se glede na vrsto alkoholne pijače, ki se uživa, ne spreminja. Alkohol je znani vzrok za bolezni raka na 10 različnih področjih človeškega telesa. Večja je uporaba alkohola, večje je tveganje za bolezni raka. Že majhna uporaba alkohola lahko povzroči bolezen raka. Priporočila za zmanjšanje porabe alkohola so naslednje:

- ohranitev in/ali povečanje najnižje in povprečne cene alkohola
- zmanjšanje časa in krajev, kjer se izvaja prodaja alkohola
- ohranitev državnega monopola prodaje alkohola.

Webinar: [Special Focus Dialogue - Supporting UICC Members to Succeed in Their National Advocacy Strategies](#), 24. september 2020

Predstavitev mentorstva v smislu podpore organizacijam, ki želijo narediti napredek na področju preventivne kajenja in še niso tako daleč kot druge države. Omogočena podpora in vodstvo pri implementaciji različnih sprememb s področja zaščite (bodočih) uporabnikov tobačnih in s tobakom povezanih izdelkov.

Konferenca: [Promoting Healthy Lifestyles in Europe – from education to practice](#), 24. september

Akademija Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) bo središče za napredno digitalno in izobraževalno usposabljanje zdravstvenih delavcev po vsem svetu. Poudarek bo na vseživljenjskem izobraževanju v zdravju. Akademija SZO bo najodobnejše izobraževalno središče SZO, ki bo v svetovni zdravstveni sektor prineslo najnovejšo inovacijo vseživljenjskega učenja. Trenutno je še v razvoju, ima pa podporo Francije. Sedež bo imela v Lyonu in s spletnimi tečajji bo začela maja 2021. Bo svetovno dostopna šola, ki bo združevala najnovejšo tehnologijo na področju digitalnega učenja in učenja na daljavo. Nudila bo digitalne tečaje po internetu za nemobilne in mobilne naprave in tako posredovala najnovejšo zdravstvene informacije in prakse milijonom zdravstvenih delavcev, menedžerjev in strokovnjakov na področju zdravstvene politike.

[Nazaj na vrh](#)

ZANIMIVE NOVICE S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA PO SVETU

[Izkoriščanje stanja COVID-19 s strani tobačne industrije](#)

Okvirna konvencija za tobačno kontrolo (World Health Organisation Framework Convention on Tobacco Control) opozarja na vedenje tobačne industrije, ki se pojavlja v času trajanja pandemije COVID-19. Slednja je ponudila veliko priložnosti za sodelovanje z vlado in posledično **izboljšanje svoje javne podobe z izkoriščanjem mednarodnega obupa**. Tobarna podjetja so v času trajanja krize situacijo izkoristila za lastno promocijo v vlogi farmacevtskih in javnih zdravstvenih organizacij, ne pa kot proizvajalci cigaret (kar dejansko so). Vsako večje podjetje je prispevalo bodisi denar, hrano ali medicinsko opremo (vključno z ventilatorji) za omilitve stanja epidemije. Philip Morris International (v nadaljevanju PMI) je v eni izmed izjav za javnost dejal, da so v času trajanja krize donirali več kot 30 milijonov USD. Leta 2017 je PMI ustvaril dobiček v višini 6.021 milijard USD. Istega leta so tobačni izdelki pobili 8 milijonov ljudi, večinoma v državah z nizkim in srednjim prihodkom. Temu pa se prištevajo tudi ekonomski stroški tobaka zaradi **izogibanja davkom ter vpliva kajenja na zdravstveni sistem**.

[Poskusi vpliva na znanost s strani tobačne industrije](#)

Ključni cilj vplivanja na znanost je ustvarjanje dvoma glede škodljivosti tobačnih in s tobakom povezanih izdelkov, pa naj bo to vpliv pasivnega kajenja, povezav z boleznimi ali na novo nastajajočih vprašanj glede javnega zdravja, kot je COVID-19. Ustvarjanje dvomov omogoča naročanje in financiranje raziskav z vnaprej prirejenim rezultatom oz. izidom. **Raziskave, ki jih financira točno določena industrija** ali se izvajajo neposredno ali preko nadomestnih znanstvenih ali organizacij, kot je odbor za raziskave tobačne industrije (TIRC), **pogosto iščejo alternativna pojasnila za zdravstvena tveganja povezana s kajenjem**. Navsezadnje si tobačna industrija prizadeva za vplivanje na znanost oblikovati bazo podatkov, na podlagi katerih nosilci odločanja oblikujejo politiko. **Z ustvarjanjem negotovosti** glede razprave o kajenju in zdravju hkrati **poskuša zmanjšati javno podporo regulativnim ukrepom**. Podobna uporaba taktik se je hitro pokazala pri odzivu tobačne industrije na COVID-19. Izvedene študije so poudarile težji potek bolezni COVID-19 pri kadilcih. Vendar se zdi, da tobačna industrija in njeni zavezniki podpirajo promocijo nerediranih študij, ki ugotavljajo, da kajenje ni povezano dejavni k tveganja. Obstaja tudi zaskrbljenost zaradi tveganja povečanega prenosa COVID-19 (dotikanje ust, vdihavanje hlapov) in resnosti (neznana poškodba pljuč) pri nadaljnji uporabi tobačnih in s tobakom povezanih izdelki.

[Stigma na podežlju Škotske ovira pomoč za škodljivo rabo alkohola](#)

Zelo težko je ohraniti zasebnost v majhni skupnosti, če ne celo nemogoče. To je na oddaljenih in podeželskih območjih Škotske ena od izjemno pomembnih ovir dostopanja do programov s področja preprečevanja zasvojenosti.

Ljudje z alkoholnimi težavami in njihovi družinski člani opisujejo stigo, s katero se srečujejo ob stiku z zdravniki splošne medicine in z osebjem na oddelku za nujno medicinsko pomoč. Nekateri navajajo tudi primere, kjer je njihova oskrba celo zamujala ali bila ogrožena zaradi predsodkov do osebe, ki ima težave z alkoholom. Poročilo poziva k naložbam v družbene prostore, ki ne ponujajo ali tržijo alkohola, pa tudi k financiranju skupnosti za okrevanje, ki bi zagotovila varne prostore in programe brez alkohola.

[Tobak je odgovoren za 20% smrtnih primerov srčnih bolezni](#)

Vsako leto umre 1,9 milijona ljudi zaradi bolezni srca, ki jih povzroči raba tobaka. Tako navaja novo poročilo, ki so ga pred svetovnim dnevom srca (29. september) objavile Svetovna zdravstvena organizacija, Svetovna federacija za srce in Univerza v Newcastlu v Avstraliji.

To pomeni petino smrtnih primerov bolezni srca, opozarjajo avtorji poročila, ki pozivajo vse uživalce tobaka k opustitvi kajenja in k izogibanju srčnega napada. Poudarjajo, da imajo kadilci večje možnosti, da mlajši doživijo akutni srčno-žilni dogodek.

Že nekaj cigaret na dan, občasno kajenje ali izpostavljenost pasivnemu tobačnemu dimu **povečajo tveganje** za nastanek srčnih bolezni. Če pa uporabniki tobaka takoj ukrepajo in prenehajo, se tveganje v enem letu zmanjša za 50%. Nadzor nad tobakom je ključni element za zmanjšanje bolezni srca. Vlade lahko uporabnikom tobaka pomagajo prenehati kaditi z **zvišanjem davka na tobačne izdelke, prepovedjo oglaševanja tobaka in ponujanjem storitev, ki ljudem pomagajo, da se odrečejo tobaku**.

• [Evropska komisija je začela javno posvetovanje o predhodnem mnenju o e-cigaretah](#)

Znanstveni odbor za zdravje, okolje in nova tveganja (SCHEER) je na zahtevo Evropske komisije podal predhodno mnenje o elektronskih cigaretah. Zainteresirane strani so vabljeni, da svoje pripombe o znanstvenih dokazih pošljejo prek spleta do 26. oktobra 2020. Glavni namen znanstvenega mnenja je pomagati Komisiji pri oceni najnovejših znanstvenih in tehničnih informacij o e-cigaretah. Ocena vključuje in obravnava vlogo e-cigaret pri preučevanju možnih vplivov na kontekst EU v zvezi z: njihovo uporabo in škodljivimi vplivi na zdravje (tj. kratkoročni in dolgoročni učinki), tveganji, povezanimi z njihovo tehnično zasnovo in kemično sestavo (npr. število in ravni toksinov) ter z obstoječim regulativnim okvirom EU (npr. koncentracija nikotina in mejne vrednosti); njihova vloga vohoda v kajenje/začetek kajenja (zlasti s poudarkom na mladih) in njihovo vlogo pri opuščanju tradicionalnega kajenja tobaka. Pri pripravi znanstvenega mnenja odbor upošteva najnovejše znanstvene dokaze in tehnični razvoj ter po potrebi obstoječa določbe o e-cigaretah v skladu z direktivo o tobačnih izdelkih (TPD) ter razvoj novih izdelkov na trgu. Znanstveno mnenje obravnava vidike, ki so pomembni na individualni ravni posameznika, tako kot na ravni prebivalstva.

[Nazaj na vrh](#)

NAPOVEDNIK DOGODKOV S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA

• [Projekt Znanost in tehnologija v politiki debelosti pri otrocih \(STOP\)](#)

Projekt Znanost in tehnologija v politiki debelosti pri otrocih (STOP), ki ga financira Evropska komisija, projekt Obzorje 2020, organizira drugi dialog med zainteresiranimi stranmi o otroški debelosti, ki združuje ključne zainteresirane strani za izmenjavo znanja in razpravo o gonilnih silah, izzivih in rešitvah za izboljšanje obesogenega okolja v Evropi v katerem otroci živijo.

Vse zainteresirane vabijo, da se udeležijo konference o dialogu z zainteresiranimi stranmi o otroški debelosti, ki bo na spletu v **tokre, 20. oktobra - v četrtek, 22. oktobra**. Koordinator programa bo dr. Mojca Gabrijelčič, (NIJZ).

• [Teden globalnega učenja med 16. in 20. novembrom 2020](#)

Teden globalnega učenja tradicionalno poteka v tretjem tednu novembra in tako bo tudi letos (**16. - 20. november**).

V okviru tega tedna se bodo v mnogih državah zvrstili številni dogodki, namenjeni vprašanjem globalne soodvisnosti, družbene izključenosti in solidarnosti. Letos je aktualen moto »Deluj lokalno, razmišljaj globalno« (»Act Locally, Think Globally«). Potrebno je namreč ponovno premisliti o načinu našega bivanja – od tega, kako živimo v vlogi potrošnika, do tega, kako se med seboj povezujemo ter z okoljem v katerem živimo.

• [23. mednarodna multikonferenca Informacijska družba 2020 – »Ljudje in okolje«](#)

Od **5. oktobra do 10. oktobra 2020** bo v Ljubljani na Institutu "Jožef Stefan" potekala 23. mednarodna multikonferenca Informacijska družba – IS 2020. Omenjena konferenca bo raziskovalcem omogočila, da predstavijo svoje najnovejše raziskave in odkritja z različnih področij informacijske družbe.

Vabljeni so ustanove in posamezniki, da predstavijo prispevke o zanimivih novih dognanjih s katerega izmed sestavnih področij konference. Pripravijo lahko tudi pregled stanja in novosti v svoji ustanovi, spregovorijo o aktualnih problemih znanosti in razvoja v Sloveniji, o odnosu države ali o tem, v kateri smeri bi se morala Slovenija razvijati kot informacijska družba.

• [Konferenca »Kako lokalne skupnosti merijo in učinkovito zmanjšujejo svoje izpuste toplogrednih plinov«](#)

Umanotera in društvo Focus vabita na 5. nacionalno konferenco o trajnostnem upravljanju z viri skupnosti z naslovom »Kako lokalne skupnosti merijo in učinkovito zmanjšujejo svoje izpuste toplogrednih plinov«. Konferenca bo potekala **19. novembra** v Grand Hotelu Union v Ljubljani.

Na poldnevni konferenci bo moč pridobiti več informacij o finskiem sistemu spremljanja izpustov toplogrednih plinov, ki ga uporablja že več kot 70 občin in ki je pripomogel k številnim podnebnim projektom v praksi. Med drugim bodo strokovnjaki Gorišle lokalne energetske agencije (GOLEA) predstavili podnebno-energetsko načrtovanje v primorskih občinah, s katerim stremijo k energetski neodvisnosti regije.

• [Svetovni dan duševnega zdravja](#)

Svetovni dan duševnega zdravja, ki ga obeležujemo **10. oktobra**, se to leto osredotoča na ozaveščanje o le-tem in poudarja pomen povezovanja in sodelovanja vseh v prizadevanjih za prepoznavanje, preprečevanje, zdravljenje in okrevanje ob pojavu duševnih težav in motenj ter krepitev dobrega duševnega zdravja vseh prebivalcev.

• [Alcohol Policy Network \(APN\) virtualni simpozij](#)

APN bo naslednji simpozij organiziral digitalno in sicer bo potekal **19. novembra**. Okvirni dnevni red simpozija bo vključeval naslednje: nedavni razvoj dogodkov v izbranih državah in na mednarodni ravni; vlogo industrije pri oblikovanju alkoholne politike; vlogo zdravstvenega in socialnega varstva; COVID-19 in alkohol ter nadaljnjo pot APN.

• [Webinar BigData@Heart na temo kardiovaskularnih bolezni in COVIDA-19](#)

Webinar se bo odvijal **24. novembra 2020**, od 14:40 do 15:30 po srednje evropskem času.

[Nazaj na vrh](#)

RAZPISI S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA

• [Sofinanciranje projektov na področju boja proti okoljskemu kriminalu v letu 2020](#)

Generalni direktorat Evropske komisije za migracije in notranje zadeve je v okviru instrumenta za finančno podporo na področju policijskega sodelovanja, preprečevanja kriminala in boja proti njemu ter obvladovanja kriz objavil javni razpis, namenjen sofinanciranju mednarodnih projektov na področju boja proti okoljskemu kriminalu za leto 2020.

RAZPISUJE: Generalni direktorat Evropske komisije za migracije in notranje zadeve (DG HOME)

VREDNOST RAZPISA (vrednost brez DDV): 2.300.000 EUR

DATUM OBJAVE NA RAZPISU/INFO: 21.9.2020

ROK PRIJAVE: 17.12.2020

TRAJANJE PROJEKTA: Do 24 mesecev

UPRAVIČENI PRIJAVITELJI: Na razpis se lahko prijavijo pravne osebe javnega in zasebnega prava, ki imajo sedež v eni od držav, ki sodelujejo v ISFP instrumentu, ter izpolnjujejo razpisne pogoje. Zahteva se partnerstvo med najmanj dvema organizacijama iz dveh različnih držav. Sodelujejo lahko tudi mednarodne organizacije. Glede drugih pogojev glej razpisno dokumentacijo.

• [Na javnem razpisu ACF za mikro projekte \("hitri odzivi"\) na voljo dodatnih 60.000 EUR](#)

Nevladne organizacije lahko preko tega poziva zaprosijo za »hitra sredstva« (do 5.000 eur) za zagovorniško, pravno, komunikacijsko ali drugo akcijo, ki mora biti izvedena nemudoma.

RAZPISUJE: Active Citizens Fund (ACF)

ROK ZA ODDAJO PROJEKTIH PREDLOGOV: ne prej kot 1. 6. 2020 in do porabe sredstev

ZNESEK FINANCIRANJA: od 1.000 do 5.000 EUR.

MAKSIMALNI DELEŽ DONACIJE NA PROJEKT: 100 % vseh upravičenih stroškov projekta.

TRAJANJE PROJEKTA: najmanj 1 in največ 12 mesecev.

• [Javni razpis za ACF "male projekte" \(objava bo javno dostopna predvidoma februarja 2021\)](#)

Ta sredstva (do 20.000 eur za projekt) so namenjena samo organizacijam z manj kot 50.000 evri letnega prometa, obenem pa nago varjajo štiri ključna področja: človekove pravice, demokracijo, vključno z enakostjo spolov, socialno pravičnost in podnebne spremembe. Večina sredstev javnega razpisa bo namenjena organizacijam, ki delujejo na slabše razvitih območjih.

DATUM OBJAVE RAZPISA: predvidoma februar 2021

VREDNOST RAZPISA: 327.000 EUR

V okviru tega razpisa lahko organizacija prijavo samo en projekt. Ni pa omejitev glede števila projektov, v katerih je organizacija partnerica.

VIŠINA FINANCIRANJA: od 5.000 do 20.000 evrov

MAKSIMALNI DELEŽ DONACIJE NA PROJEKT: 90 % vsote vseh upravičenih stroškov projekta. Razliko najmanj 10 % upravičenih stroškov mora kriti prijavitelj in/ali njegov partnerji iz lastnih sredstev. Lastni prispevek se lahko zagotovi v denarju in/ali s prostovoljskim delom.

TRAJANJE PROJEKTA: najmanj 6 in največ 12 mesecev.

Razpis je namenjen samo organizacijam z manj kot 50.000 evri letnega prometa, 70 % sredstev razpisa bo namenjeno organizacijam, ki delujejo na slabše razvitih območjih.

• [Obzorje 2020: gradnja nizko-ogljicne prihodnosti, odporne proti podnebnim spremembam - evropski zeleni odgovor](#)

Evropska komisija je v okviru programa za raziskave in inovacije Obzorje 2020 objavila sklop javnih razpisov za evropski zeleni dogovor. Na spletu je objavljenih dvajset razpisov za sofinanciranje raziskovalnih in inovacijskih projektov na temo gradnje nizkoogljične prihodnosti, odporne proti podnebnim spremembam.

- [EaSI-Progress: vzpostavljanje in preizkušanje celostnih programov podpore posameznikom v ranljivih situacijah](#)

Generalni direktorat Evropske komisije za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje v okviru programa za zaposlovanje in socialne inovacije EaSi (Progress) objavlja javni razpis za sofinanciranje inovativnih in eksperimentalnih projektov na področju vzpostavljanja in preizkušanja celostnih programov podpore posameznikom v ranljivih situacijah in spodbujanju njihove socialne vključenosti, pri čemer je razpis osredotočen na 14. steber socialnih pravic o minimalnem dohodku.

RAZPISUJE: Evropska komisija, Generalni direktorat za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje

PROGRAM: EaSI – program za zaposlovanje in socialne inovacije

VREDNOST RAZPISA: V okviru tega razpisa je na voljo 10.000.000 EUR. Komisija pričakuje, da bo podprla cca 8 projektov. Sofinancira se do 80 % upravičenih stroškov.

DATUM OBJAVE NA RAZPISU.INFO: 13.7.2020

ROK PRIJAVE: 15.10.2020

TRAJANJE PROJEKTA: 30 mesecev.

UPRAVIČENI PRIJAVITELJI: Na razpis se lahko prijavijo javni organi, neprofitne organizacije javnega in zasebnega prava, raziskovalne in izobraževalne institucije, civilnodružbene organizacije ter organizacije socialnih partnerjev iz držav članic EU, Islandije, Norveške, Lihtenštajna, Albanije, Severne Makedonije, Črne gore, Srbije in Turčije. Sofinancirajo se partnerski projekti, pri čemer mora biti v projekt vključena najmanj ena nevladna organizacija. Glede drugih pogojev glej razpisno dokumentacijo.

[Nazaj na vrh](#)

SLOVENSKA ZVEZA ZA JAVNO ZDRAVJE, OKOLJE IN TOBAČNO KONTROLO

Partizanska cesta 12, 2000 Maribor

TEL: +386 5 917 80 76

GSM: +386 51 317 113

Od prejemanja e-novic se lahko odjavite [tukaj](#).
Lahko pa nam pišete na elektronski naslov info@zadlnai.net

